

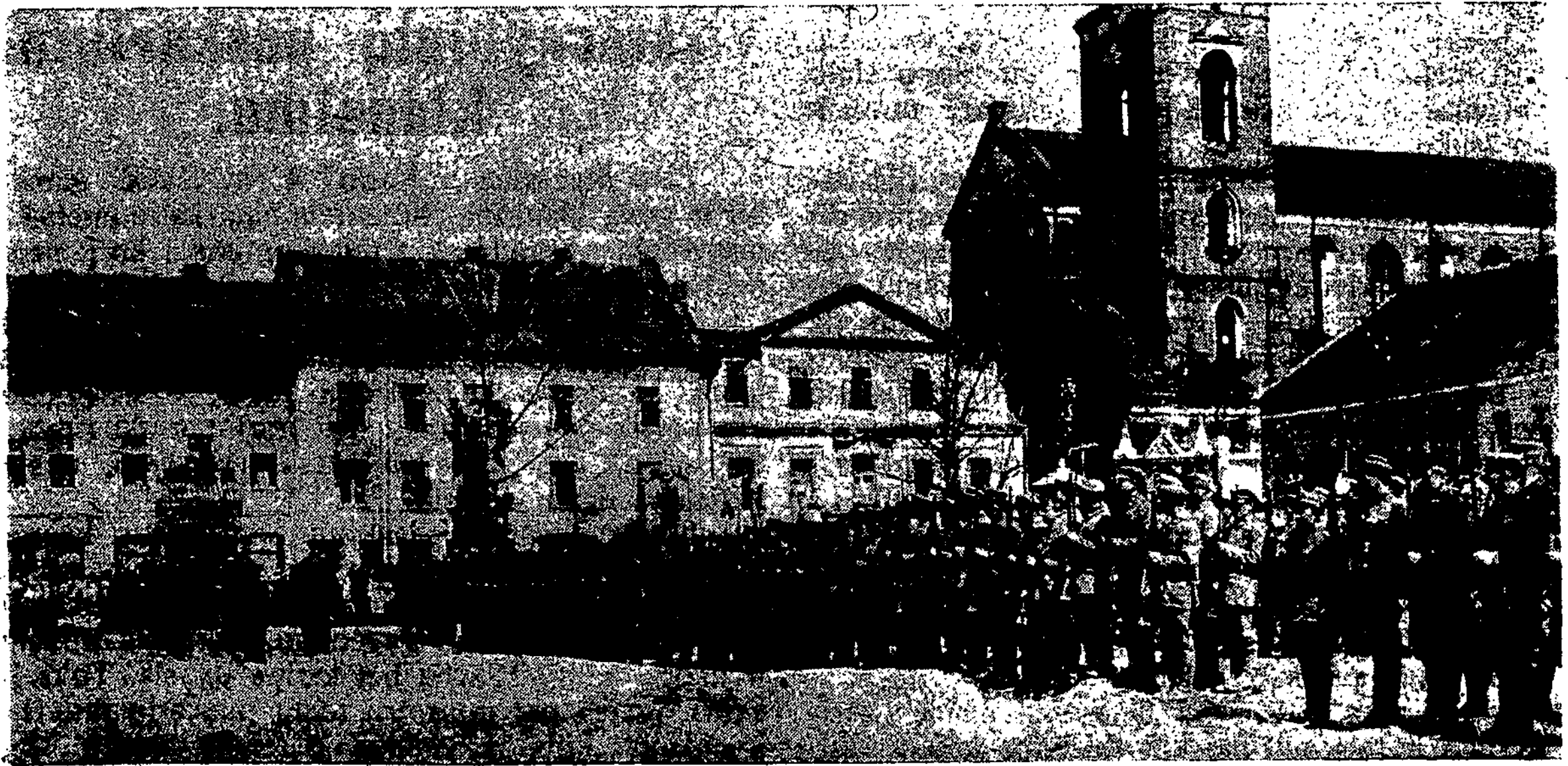

Kaina metams 10 l., pusmečiui 6 l., 1 mėn. 1 l. 20 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 20 c. visiems.

Skelbimai: petto eilutė 20 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Laisvės Al. 12 Nr. Telef. 90 Nr

**Valio mūs nepriklausoma, svetimųjų
jungo atsikračiusi, Klaipėda!**

1919 m. Vasario 16 d. Šventė Kaune. Tais metais turėjome dar tik mažą kariuomenės saujelę. Nebijojome su tamis menkomis skaičiumi, bet tvirtos dvasios pajėgomis stoti kovon prieš skaitlingus priešus ir... laimėjome. Nuo to laiko mes daug kartų sutvirtėjome.

Karo pavojus ir taika.

Nuo pat didžiojo karo ir mus ir visa Europa be paliovos slėgia karo pavojiaus slogutis.
Kas to pavojaus, to slogutis yra kaltas? | tai

prisleina atsakyti šitaip: sena supelėjusi Europos tvarka, daugybė baisiai painių klausimų, reikalų, kurių niekas nesugeba išpajinti.

Iš tų supajintu, karo šaukiančių, reikalų paminė-
sime čia tik vieną, kitą:

1. Lenkai ar sulenkintieji perdėm Lietuvoj apsigyvenę. Daugelis jų samoningai ar nesamoningai traukia prie Lenkijos, Lenkija gi turi progos bei „prikabių“ į Lietuvą kabintis ir tarp kitko, dėl šios priežasties būti Lietuvai karo pavojumi. Ir tol bus pas mus apsigyvenę lenkai ar sulenkintieji — mums visuomet grės šiokių ar tokių kivirčių su Lenkija pavojus, ypač žinant neramų ir „išsišok mus“ mėgstantį lenkų būdą.

2. Lenkai nesusisiekia betarpiu su jūra. Be jūros jie negal gyventi. Besiverždami gi prie jūros per vokiečių ar lietuvių žemes — jie visuomet darys karo pavojų.

3. Rusams dabar bepaliko tik vienas laisvas uostas — Petrapilis, kuris pagalios esti užšąęs apie 5 mėnesių kasmet. Rusai stengiasi prieti prie jūros per patogesnius jiems Estų ar Latvių uostus. Susirėmimai ir „grąšinimai“ beveik neišvengiami (nors šis klausimas šiandien dalinai taikiai rišamas).

4. Begaliniai sunarpliotas Balkanų reikalų mazgas: turkų, graikų, bulgarų, jugoslavų, serbų, albanų ir tt. Balkanai iš seno buvo ir dabar yra tikroju karų žydiniu. Juk iš ten (serbų — austrų susidurimu) ir didysis karas prasidėjo.

Reikėtų čia dar paminėti Juodųjų jūrų slenkstį ar, geriau sakant, duris — Dardanelus, ginčą Rusijos su Rumunija dėl Besarabijos, begaliniai didelės lenkų užgrobtąsias svetimąsias žemes ir tt.

Ginčų, reikalų, neišspręstų klausimų — bagalinė aibė. Kas gi visa tai turi sutvarkyti, kas išspręsti? — niekas, nes nėra ligi šiam laikui tokios visai Europai privalomos įstaigos, kuri tuos reikalus spręstų bei tvarkytų.

Dažniausiai viskas rišama pripuolamai, atskirai nuo kitų klausimų, baisiai nefobulai. dažniausiai gi „išrištas“ klausimas esti begaliniai kivirčių bei karo pavojų eilei priežastimi.

Imkime porą pavyzdžių: Tautų Sąjunga galų gale taip „laikiniai“ išrišo lenkų lietuvių ginčą, kad štai jau kelinti metai tarp lenkų ir lietuvių ant plono siūlo kabo kalavijas, o pati neutralė juosta pasidarė nuolatinio karo lauku.

Rišant klausimus teisėtumo neatsižiuirima, bet dažniausiai pataikaujama st presniam, toks gi „išsprendimas“ visuomet nuo pirmos dienos jau esti karo pavojaus bei šiaip kivirčių lizdu. Paskutinis Tautų Sąjungos neutralės juostos sprendimas, atsižvelgiant tik lenkų naudą ir skaudžiausiai mindžiojantis lietuvių reikalus bei švenčiausias teises, gali būti gražiausiu tokio netikusio sprendimo pavyzdžiu.

Dėl mažiausių niekniekių, neapgaltotai karo ugnimi žaidžiama: Klaipėdos klausimą rišant, atsižiuirima Santaryės autoriteto, kuris daugeliui jau senai pasidarė tuščiu žodžiu, bet nebuvo žiūrima į tai, kad Klaipėdos klausimą vilkinant, galima padaryti didelį karo pavojų (jei lenkai būtų į šį klausimą įsikišę, vargu ar rusai ramiai būtų pasilikę sėdėti).

Ar taip ir nėra iš tos politinės marmalinės išieties? Ar taip ir turi amžinai ant Europos kaboti karo pavojaus kalavija? Dėja — prisieina pažymėti, kad ligi šiam laikui tos išieties nesurasta, nors ir ieškota.

Garsiausiai ir didžiausiu triukšmu pasiškėlbė bolševikai, kad jie, girdi, didžiausias permainas pasauliui padarysį, pirmučiausia gi karą, kraujo praliejimą pa-naikinsį.

Gyvenimas parodė, kad jie tik daug puslių paleido, iš kurių daugybė jau trūko, o kas dėl karo, tai jie beveik visą laiką tik tai ir darė, kad kariavo, silpnėsiuosius smaugė (padėkim karu užsmaugė demokratinę Gruzijos Respubliką).

Visai neseniai Amerikos senatorius Borah įteikęs savo senatui įstatymo projektą, sulig kurio turėtų bū-

ti įsteigtas tarptautinis teismas. Tas teismas baustų tuos, kurie už karą agituoja.

Žinoma, jei ištikrųjų tas teismas vien tik „baustų už agitaciją“, tai jis nieko nebūtų vertas, nes kaip čia galima būtų išrodyti, kad tų ar kitų „agituojama“ už karą. Tartum karas dėl agitacijos ki! Greičiausia tame projekte kas nors kita yra ir mes dar jo tikrosios prasmės nežinome.

Rimčiausias mėginimas Europos reikalams rišti (kitaipariant karui vengti) buvo daromas prieš didįjį karą: tada tai buvo pradėta manyti sudaryti tarptautinį parlamentų atstovų pasitarimą. Tame pasitarime buvo manoma tik nušviesti bei išaiškinti įvairius dalykus. Galima numatyti, kad tie pasitarimai ilgainiui išsivystytų, išsiplėstų įgytų kitą formą (ytį), pagalios pasidarytų visiems priverstinai. Pasidarytų kaip ir tarptautinis centralinis visos Europos parlamentas, (žinoma, įvedus ir kitas svarbias visai Europai privalomas reformas, gal Jungtines Europos Valstybes).

Ir anglams, ir francūzams, ir vokiečiams, ir lietuviams ir visiems (sakau čia kaipo visuomenei) rūpi, kad Europoj (ir, žinoma, visame pasauly) nebūtų karo, kad būtų kuo daugiausia teisybės. Tas centralinis parlamentas, susidedantis ne iš valdžių, bet rinktų visuomenių atstovų, stengtųsi kiekvieną reikalą išspręsti teisingai, visapusiai į apsvarsčius, sprendimai gi bei ginčai kiekvienu reikalu eity viešai nevaržomai, spaudai plačiai dalyvaujant, irgi trijais skaitymais. Būtų tai visai Europai tartum vienas šeimininkas.

Didysis karas tą „parlamentų atstovų pasitarimą“ sunaikino ir užuomaršon įgrudo. Gal ateis laikai, kada vėl ta mintis iškils ir ims gyveniman vykdytis.

Be žymaus gi Europos pertvarkymo mes vargu kada ilga, tvirta, ramia taika atsikreipsim.

Kap. Ruseckas

Virštarnybinių puskarininkių klausimu.

Leit. Mačinskas, „Kario“ 4 Nr. iškėlė gana svarbių ir gyvą klausimą, būtent: mūsų kariuomenei virštarnybinių puskarininkių reikalingumą į kurį negalima neatsiliepti.

Aš abejoju vargu bau atsiras kariškių, kurie būtų, prieš virštarnybinių puskarininkių reikalingumą. Mūsų jauni kariuomenei, bent šiuo metu, virštarn. puskar. yra ne tik pageidaujami, bet norint turėti rimtą krašto pajėgą, jie yra būtinai reikalingi, nes be jų negalima ilgiau apseiti.

Ne perdedamas pasakysiu, kad mūsų kaimo jaunikaitis prie geriausių norų per dvejus metus tinkamai nepasiruoš į puskarininkį ir nespės persiimti karine drausme, karišku gyvenimu, kariniais privalumais ir karine administracija bei karine dvasia. Toks jaunikaitis, įgyjęs per pusartrų metų puskarininkio laipsnį ir eidamas kuopos viršilos pareigas, vargu sugebės jas tinkamai atlikti. Jų viršila, tai kuopos šeimininkas, kuopos tėvas. Kas kitas, jei ne jis žino visus kariškių reikalus, visus jų gerus ir blogus palinkimus bei ypatybes. Ne kas kitas, bet viršila yra ir privalo būti artimiausiu tarp kariškių ir kuopos vado tarpininku. Daugiausia nuo viršilos priklauso vidurinė tvarka kuopoje, kariškių išauklėjimas, mandagumas ir valdiško turto saugojimas bei jo įvertinimas.

Pagaliau, viršilai artimesnė ir suprantamesnė kariškių psichologija, dėlko jis savo laiku tokiame ar kitokame, atitinkame gali imtis atitinkamų priemonių ir pašalinti bei užkirsti negeistinių ir kenksmingų reiškinų plėtojimąsi kariškių tarpe.

Kaip jau minėjau, viršila yra faktiškas kuopos šeimininkas, kurs daugiau, negu jaunesnieji karininkai, turi įtakos į kuopos kareivius, o kartais įtakingesnis net ir už kuopos vadą. Daugumoje atsitikimų būna taip, kad koks šeimininkas, tokia ir šeimyna. Užtat, tai turėdami galvoj, pasirūpinkime, kad tas šeimininkas visuomet būtų savo vietoje ir atitiktų savo pašaukimui. Žodžiu, pirmiausia viršilai sąlyga: sąžiningumas, taktiškumas, ir autoritetingumas. Jei viršila bus sąžiningas ir taktiškas, tuo pačiu jis bus autoritetingas ir tuomet beabėjo, kuopoje bus pavyzdinčiausia tvarka.

Tuos pačius privalumus turi turėti ir kiti puskarininkai, k. a.: būrininkai ir skyrininkai, bet, tai kalbėdamas, aš turiu galvoj, kad kol kas mes nepririnksiame virštarnybinių puskarininkių į viršilų ir būrininkų vietas. O kita vertus, jei viršila bus sumanus, prityręs ir taktiškas, tai jis, sykiu bebūdamas su puskarininkiais, paskutiniuosius sugebės tinkamai prižiūrėti ir įkvėpti jems karinės dvasios bei taktą.

Turėdami galvoj aukščiau išdėstytą privalėtumą rūpintis, kad dėl kariuomenės labo, visos etatinės viršilų vietos būtų užimamos išimtinai virštarnybinių puskarininkių. Ir štai dar dėl ko: tikrosios tarnybos puskarininkis, kad ir geriausiai baigęs puskarininkių mokyklą, netinka į viršilas, nes dar per jaunas, nesavystovis, be prityrimo, nedrąsus ir daugumoje atsitikimų besistengdamas karščiuojasi ir ne taktiškai elgdamasis nustoja kareivių tarpe autorito ir pasitikėjimo.

Arba atvirkščiai: nedrįsdamas, su pavaldiniais vengia konfliktų ir norėdamas būti geru, jiems pataikauja, delko, žinoma, nukenčia drausmę ir tvarka. Galų gale patys pavaldiniai tokio perdėtinio ne tik neberbia, bet neapkenčia.

Tą pačią ypatybę dažnai tenka pastebėti ir jaunų karininkų tarpe, kurie, vos tik atvykę iš Karo Mokyklos, būna nedrąsus, nesavystovis ir kartais netaktiški. Tačiau, čia juk inteligentai ir metais vyresni, tai ką galime reikalauti iš kaimo jaunikačio ir koks iš jo gali būti šeimininkas bei administratorius, kuomet jis pats dar nenori savo padėčiai tikėti.

Bet kai jis pabus pas prityrusį viršilą, tuomet žinoma, iš jo išsidirbs tvirtabūdis, prityręs puskarininkis, kurs, kitai tarnybai pasilikęs, bus nepamainomu kuopos šeimininku.

Tačiau turėdami visą aukščiau išdėstytą galvoj, neprivalome pamiršti vieno dalyko, būtent: kad tas pats puskarininkis, šiandien pabaigęs tarnybą ir užskaitytas virštarnybiniu, dar tuo pavadinimu pageidaujamyj ir reikalingųj privalumų neįgija. Kita vertus virštar. puskar. įstatymo projektas permato ir leidžia priimti, virštarnybiniams puskarininkiais ir iš atsargos. Vadinas paskutiniai ne tik pilnai neatitiks savo pašaukimui, bet bus pamiršę, kaip karius karo mokslo dalykus. Prie to dar reikia pabrėžti, kad šiandieniniai atsarginiai puskarininkiai savo išsilavinimu karinėje srityje gana silpni. Viena, anais metais nebuvo nė laiko ilgai mokytis, o antra, nė vadovėlių, nė programos neturėjome. Kiek man teko patirti, be maž kiekvienos dalies mokomosiose komandose prisilaidavo savotiško metodo. Be to atsargoj yra daug puskarininkių, kurie buvo pakelti už pasižymėjimus.

Tokie puskarininkiai netinka į virštarnybinius, tačiau iš jų puiki medžiaga virštarnybiniams puskarininkiams. Praktikos jie turi, belieka būtinai papildyti jų teorines žinias, nes kitaip iš tokio puskarininkio jokios naudos neturėtume, juo labiau, kad kiekvienas mokslas progresuoja, o karinis paskutiniaisiais metais ypač.

Jug jau turime pavyzdį. Mūsų karininkai visi baigę Karo Mokyklą ir turi, kaip teorinių žinių taip ir praktikos bet vis tik Krašto Apsaug. Ministerija nu-

sistačiusi visus karininkus perleisti per aukštuosius karin. kursus jų žinių papildymui.

Tat, ne kiek neatidėliojant reikia tuč-tuojuose s'eigti centrinę puskarininkių mokyklą platesne programa negu mokomosiose komandose, arba, nors laikinus kursus. Ir visus virštarnybinius puskarininkius, pastojusius į antrąją tarnybą, būtinai siųsti į kabinąją mokyklą arba kursus. Tik praėjusius nustatytąjį kursą puskarininkius skirti dalysna, atitinkamų pareigų ėjimui.

Ne prošalį būtų pasiųsti kalbamojoni mokyklon ir tikroios tarnybos puskarininkus, kurie numatomi kandidatams į viršilas ar kitas atsakomines vietas. Siunčiant daugiau reiktų siųsti norinčiuosius pasilikti antrajai tarnybai ir gabesniuosius. Pagaliau, jei ir nepasiliks antrajai tarnybai ne daug nustosime, nes, reikalui atėjus, pašaukę tokį puskarininką iš atsargos, turėsime geros iš jo naudos. Ir galų gale jug tokį mokyklą reikalinga, įgyvendinimui mūsų kariuomenėje naujai priimtosijs karo doktrinos.

Kaip tą mokyklą įs'eigti ir sutvarkyti, tikiuos mūsų karo mokslo žinovai tars savo žodį, o Vyriausybė neatidėliodama mokyklos įkūrimą išiiš teiziamai.

Atsiminkime, kad karinių pajėgų svarba reiškiasi, ne kiekybe, bet kokybe, užtat tą kokybę tobulinkime, nes išužusi kariuomenė be žalos valstybei daugiau nieko neuoda.

Leit. A. Ramanauskas.

Juozas Žengė.

Ž i e m a.

Oras grynas. Sniego daug.
Bėriams linksma — bėga draug.
Skambaliukai čia ir čia
Mes paleidome riščia.

Žvaigždės mirga — ne naktis.
Dar tik vakaro dangtis
Dega akys ir veidai
Mudviem linksma, kaip andai . . .

Lėkit bėriai: mes čia du
Jei reiks žūti, tai kartu
Iš ko kojų sniego daug.
Lėkit bėriai, lėkit draug.

Mergė sako: jau gana!
Žemčiugynė šypsėna.
Dega akys kaip andai
Skambaliukai ir aidai . . .

Radio plėtojimas.

Radio-telegrafo bei radio-telefono vystymasis eina greitais žingsniais. Toji ypatybė, kad elektromagnetinės bangos nuo siunčiamosios stoties sklaidžiasi vienodai į visas puses ir palei žemės reljefą, radio telefonui bei telegrafui duoda didelas ir svarbias pirmenybes prieš paprastą telefoną bei telegrafą, galimybė viena jų tai žinias perdavinėti vienu laiku į visas puses (cirkuliarai).

Jau 1922 m. rugsėjo 1 d. Vokietijoje atidengta cirkuliarinis žinių teikimas radio-telefono pagalba.

Centralė stotis įrengta Koenigswusterhausene (artl Berlyno). Tos stoties kalbos klausosi apie 150 Vokietijos miestų. Žinios teikiamos daugiausia ūkio pobūdžio. Per cirkulinio pasikalbėjimo atidarymo šventę Vokiečių Paštų Ministerijos sekretorius Dr. Bredovas darė pranešimą apie radio telegrafo bei telefono stovį, ir supažindino visuomenę su naujais tuo reikalu sumanymais.

Dabartiniu laiku Vokietijos Paštų Ministerija turi išsidirbusi platesniojo radiotelefono išnaudojimo planą. Manoma radio telefoną padaryti prieinamą plačiai visuomenei, kuri turi gauti galimybės betarpiu iš pirmųjų tikriausių šaltinių klausytis pranešimų, kaip mokslo bei kultūros, taip ir politinio bei visuomeninio pobūdžio.

Įvykdyti tai manoma štai kaip:

Visuose miestuose tam tikruose rūmuose bus įtaisyti priėmėjai su stipriais pastiprintojais, kuriuos sujungs su sieniniu telefonu taip, kad klausytis reikės ne prie pat telefono, bet pastarojo garsai girdės visame kambaryje, taip kad visi esamieji kambaryje asmenys galės pranešimo klausytis. Centralinę siunčiamąją stotį manoma įrengti Koenigswusterhausene ir dar kiekviename apskrityj savo centr. siunčiamąją stotį, kuri teiks tik savo apskrities žinias. Gal bus leista ir savo nuosavus radio — priėmėjus turėti, bet tas klausimas galutinai dar neišrištas.

Aišku, tiems radio — pranešimams išanksto turi būti paskirtas tikslus laikas, kad norintieji galėtų susirinkti prie priėmėjo.

Numatoma kas dieną nustatyti 1 valandą, kurioje garsūs darbininkai, rašytojai, politikai ir kiti mokslo vyrai galėtų plačiąją visuomenę supažindinti su savo naujais išradimais, naujomis idėjomis ir tt. Toms valandoms nustatyta sekanti savaitinė programa:

- 1 vakaras: Koncertas,
- 2 vakaras: Mokslo pobūdžio paskaita (nauji išradimai technikoje, literatūra, istorija).
- 3 vakaras: Jumoristinis vakaras.
- 4 vakaras: Socialio pobūdžio paskaita.
- 5 vakaras: Dainos, bei žymių rašytojų savo rašinių skaitymas.
- 6 vakaras: Politinė paskaita.

7 vakaras: Mokslo pobūdžio paskaita, arba pamokinantieji pranešimai jauniems komerciantams, amatininkams ir tt.

Be to dar manoma dirbtuvėse, kur darbas atliekamas be triukšmo, radio telefono pagalba darbo laiką pajavairinti muzika bei įvairiomis paskaitomis. Tas ypač laikoma dideliems bankams, taipogi kavinėms ir tt.

Šis planas jau dabar vykdomas ir dar šią žiemą keitinama jis užbaigti. Šs.

Karintinkas Volekšis.

Karinė daina.

Mes vergais ilgai gyvenom,
Bet mes — ne vergai:
La svą dvasią neišsėmė
Panciai ir vargai.

Kovon! Pirmyn!
Kovon! Pirmyn!
Drąsiau kovon pirmyn!

Su durtuvais ir kardais į laisvę
Prasimušėm mes, —
Ir dabar jau neužges ji —
Kolei saulė degs!

Kovon! Pirmyn!
Kovon! Pirmyn!
Drąsiau kovon pirmyn!

Išdraskyta mūsų žemė
Tebešaukia — karšto kraujo mūs:
Jos skausmai, neišsisėmę,
Traukia lietuvius:

Kovon! Pirmyn!
Kovon! Pirmyn!
Drąsiau kovon pirmyn!

Leit. Villušis.

Už laisvę.

(Iš karo su lenkais atsiminimų).

(Žiūrėk «Kario» 7 Nr.)

Į vežimą įlipo jaunas vyrukas ir viena mergina, apsiginklavę šakėmis ir grėbliais, ir užsipliekę arklius, beveik zovada, leidos tiesiai prie mano pastogės. Tai užsilikusios kupetos šieno vežti važiuoja, nes ruduo jau pirštu prikišamas ir dangus apsiniaukęs! Nieko nelaukdamas — abejoti nebuvo prasmės — išsimalinau per kitą pusę kupetos ir . . . į krūmus. Krūmais, krūmais . . . į mišką! Apsukęs gan didelį ratą mišku, vėl išlindau palaukėn.

Buvo būtinas reikalas koku nors būdu sužinoti padėtį, kame aš esu. Lįsti kur nors į trobas pas gyventojus per daug pavojinga. — gali kartais pakliūti į nagus: o miške nei gyvos dvasios nematyti. Ką daryti? Atsiguliau pamiškėje krūmuose ir laukiu progos.

Apie priešpiečius pamačiau visai prie miško žmogutį pūdyką beariantį. Nudžiugęs, išlindau iš krūnių ir tiesiai nužingsniau link jo, nes jis man juk nie-

ko vienas padaryti negali ir, pagaliaus, reikalui atsitikus, — užpakalyje miškas. Gerokai apsidairęs, ar nematyt kur nors kitų žmonių, prisitartinau. Žinoma, užkalbinau lenkiškai. Jis gan mandagiai atsakė. Pirmiausia aš, norėdamas, kad jis manęs ir mano minčių nesuprastų, o pats tuo tarpu galėčiau orientuotis užklausiau j kurlą pusę Suvalkai ir kiek dar varstų į juos? Norėjau sužinoti ar daug jau praėjau ir ar toli dar frontas. Jis nurodė man į pietų vakarus ir paaiškino, kad dar apie dvylika-trylika varstų būsiu.

— Aha — pamaniau — gerą užuolanką aš apsekau! Visą naktį tik dvylika varstų nutolti! Reikia toliau kryptį turėti laikyti į žiemų vakarus! „Paskui dar paklausinėju, kas gyvena toliau matomuos prysakį sodžiuos? Jis paaiškino, kad tame, po kairei, ūkininkai lenkai, o aname, dešinėje stačiatikiai.

Išgirdęs apie stačiatikius aš visiškai nudžiugau. To man ir tereikėjo. Įsikalbėjęs daugiau, sužinojau, kad lenkų kareivių čion artl nėra, ir kad tik gal už aštuonių varstų, pafrontėje, šiek tiek jų yra. Pavalsinęs dar jį atsineštais iš ligoninės papirosais už soterktas man naudingas žinias, žengiau tiesiai lauku kaimo linkui. Bet tik užėjęs už kalnelio, išnykus artolui iš akių, pasukau į kairę, į artimą mišką. Čion radau

Graži aušra mums šviečia,
Gražią dieną — užkariausim sau.
Ką šis griežtas šauksmas liečia —
Marš kovon drąsiau!

Kovon! Pirmyn!
Kovon! Pirmyn!
Drąsiau kovon pirmyn!

Ar bus vartojamos karuose nuodingos dujos?

Pastaruoju laiku kitų šalių spaudoj pasirodė straipsnių ir trumpų pažymėjimų, kuriuose rišamas dujų klausimas, kaip svarbiausias ginklas būsiančiuose karuose. Pranešama apie naujų nuodingų dujų išradimą, kaip amerikiečių „Levizitas“, apie asignavimus (paskyrimus) amerikiečių biudžete karo dujų tarnybai, apie Mussolino (Italų diktatoriaus) ir Italų generolo Diaco planus sudaryti stiprią oro pajėgą ir išplėsti susipažinimą su dujomis kariuomenėje ir t. t.

Ypatingai rimtai ir plačiai gvildinamas šis klausimas Amerikos ir Prancūzų spaudoje, kur visa visuomenė karštai dalyvauja ginčiuose dėl tai, nors amerikiečių ir prancūzų taip uoliai buvo smerkiamos šios kovos priemonės pasauliniame kare. Dabar, kai Vokietija pirmoji taip pasekmingai mokėjusi vartoti šias priemones kovoje prieš savo priešininkus, guli nuginkluota žemė, aukščiau minimose šalyse kyla balsų uoliai ginančių nuodingų dujų vartojimą.

Ypatingai įdomu tai, kad Jungtinėse Valstybėse, kurios stojo pasauliniam karui tik dėl to, kad būk tai Vokietija nežmonišku būdu vedantį karą su nardomųjų laivių ir nuodingų dujų pagalba, iš karo ir pramonės tarpo girdėtis balsų, kurie arba tvirtina, kad dujų karas esąs žmoniškas ir be to ekonomiškai, arba reikalauja pagerinti apsisaugojimo priemones tam atsitikimui, jeigu priešininkas karuose imtusi nuodingų dujų.

Cionai pirmoje vietoje stovi Amerikos generolas Fris, Amerikos dujų dalių organizatorius ir vedėjas. Jis remdamasis statistiniais didžiojo karo daviniais,

stengiasi išrodyti dujų kovos pirmenybę prieš visas kitas kovos priemones.

Šito išrodymui gen. Fris pažymi, kad Amerikos išlaidos chimiško karo reikalams buvo 200 kartų mažesnės negu visos kitos karo išlaidos. Minimo generolo nuomone, kad iš techninės pusės visas skirtumas tarp vartojimo nuodingų dujų ir kitų kovos priemonių esąs tik tas, kad vartojant dujas žmogus (ar gyvulys) žūna ne nuo kulku, šrapnelių, granatų, bet nuo nuodingų dujų.

Dujos turi dar tą pirmenybę, kad jas galima vartoti lygiai, kaip dieną taip ir naktį, jos pasiekia apkasius, apeina uolas, medžius ir įvairias kliūtis.

Daug iš vartojamų karuose dujų vartojama taikos metu pramonėje ir dėl to nereikia jų gaminti specialiai karo tikslams.

Kitų dujų (nereikalingų taikos metu) gaminimui, esant reikalui, galima lengvai ir greitai pastatyti dirbtuvių.

Tokiu būdu pasiruošimas dujų karui reikalauja mažiausiai išlaidų.

Dėlto kiekviena valstybė, turinti gerai išsivysčiusią chimišką pramonę ir skaitlingą aviaciją, gali vesti baisiausį karą, nepavartodama nei vienos patrankos, nei vieno kulkosvaidžio.

Dujos stipriai veikia ir neturima nėjokių nuo jų apsisaugojimo priemonių, jos užmuša arba atitraukia ilgam laikui kariautojus iš eilės. Jeigu priimti tikrus apsisaugojimo būdus prieš dujų veikimą (kaukes ir atatinkami rūbai), tai nuo toliu kiekvė bus visai nežymi. Kiekvienu dolerių milionu, išaikvojamu chimiškam karui, galima nuo 3 iki 10 kart daugiau sužeisti negu tokią sumą išaikvojus kitokioms žudymo priemonėms (šoviniams, granatoms ir tt.), bet už tai nukautų nušimtis bus 10 kart mažesnis.

Iš kitos pusės tas pats gen. Fris tvirtina, jeigu kariuomenė neparuošta kovai prieš gerai ginkluotą dujomis priešą, tai nepasiruošusią valstybę laukia galutinai pražūtis. Blogai dujų karui paruošta kariuomenė neįstengs laikytis prieš gerai ginkluotą priešą net vienos dienos, o atsitraukiant ji negalės išeiti nuo priešų aviacijos persekiojimų. Tuo kart liks tik du išėjimai: leisti priešui save sunaikinti arba padėti ginklus ir pasiduoti.

pieminis, kurie saugojo gyvulių bandą, besišildančius apie ugnį. Piemenukai iškarto lyg nustebo, kuomet pamatė mane išlendant iš miško, bet paskui greitai aprimo, nes, mat, aš pradėjau jiems suprantama kalba šnekėti — lenkiškai ir dar „užfundijau“ po papirosą, tai visai linksmi pradėjo apie mane šokinėti ir į mano klausimus nuoširdžiai atsakinėjo. Galėjau išklausinėti, ką tik aš norėjau — kas man buvo reikalinga. Ką pasakojo artojas, atatiko ir piemenų pasakojimui. Tuomet aš jau tikrai žinojau, kad neapgaua ir tiesiai patraukiau pas stačiatikius.

Buvo pietų laikas. Laukuose tuščia, tik kur-nėkur piemens raliuoja apie savo bandą. Vieškeliu Smolėnų link nudulkėjo — žydo skudurninko vežimėlis. Aš, lazda pasiramščiuodamas, per dirvonus lėtai žingsniavau stačiatikių sodžiaus link. Prisiartinęs persėkiau per apvestą aplink sodną griovį ir atsiguliau avietyne, kad išaiškinus padėti ar nepamatysiu ką nors įtartina, kas gali būt pavojinga mano kelionei. Paklausiau... paklausiau... nieko ne girdėti ir nematyti! Tik kiemo gyviai — paršai — atlindę tankumynu ir stauga mane pamatę, kaukdami ir čiudėdami nusinešdino; užėjęs senas gaidys pradėjo rékti it vanaga pamatęs. Supratau, kad ilgai aš negalėsiu taip gulėti, nes

panašus žvalgai mane greit išduos. Tad atsikėlęs įėjau į pirmą pirkele. Radęs kaž kokią senutę paprašiau pieno. Bet ji aiškinosi, neturint ir nurodė pas kaimyną stačiatikį.

— Ot, užėik, Tamsta, čia šalia gyvena vienas stačiatikis, jis turi dvi karves, tai ir gausi pieno! — tarškino ji man kaž koku „tuteišu“ lenkišku akcentu. Paskui dar pridūrė: Tai jau ir geras žmogus, nors ir „starovieras“!

Aš tuoj supratau, kad ji manęs nepažino ir, kad aš, anot tų piemenių žodžių, kur miške ganė bandą, pakliuvau, pas vienintelę lenkę visam kaime. Kiti kaimo gyventojai be išimties stačiatikiai. Tad aš kuogreičiausiai pasakęs sudiev, išėjau.

Pas stačiatikį pasijutau visai kitokioj atmosferoj besąs. Priėmimas, vaišingumas! Galėjau žymiai pasidžiuginti: išgėriau tris stiklines pieno ir išvalgiau lėkštę bulvinių blynų, sulig rusų papročių kepamų su kopūstais. Tai tikrai buvau sotus po ištisos pasninko dienos.

Pats šeimininkas kalbėjo su manim apie lauko darbus, apie bendrą lenkų stovį, visai neužsimindamas apie mano „profesiją“, nors iš jo paliestų dalykų aš supratau, kad jis man stengiasi duoti nurodymų.

Žiūrint karo akimis gen. Fris'u teikiamos išvados pilnai įtikinamos ir vargu galima prieš jas ką išsireikšti arba smerkti jas. Delto dujų karo priešai savo grynais psichologiniais išvedžiojimais tikina, kad dujų vartojimas priešingas bendram žmoniškumo jausmui, visoms be išimties civilizuotoms tautoms, kadangi dujos užmuša priešą lyg iš už kampo, kas visuomet skaitydavosi negarbingu ir priešingu visoms garbės teisėms.

Jeigu jiems primetama, kad vis vien negerai yra užmušinėti žmones, nors ir kulkomis bei granatomis, tuomet nuodingų dujų karo priešai atsako: nors kulkomis ir granatomis užmušama didesnis skaičius žmonių, bet delto padarytos jomis žaizdos ir pakenkimai

Mūs pirmieji raiteliai 1919 metais. Tada vyrai kariškai buvo dar neišlavinti, arkliai menki, neparinkti, tačiau kovose su priešais sugebėjo pasižymėti.

Jo žmona visą laiką pro kampa pečiaus stebėjos į mane. Turbūt aš jai keistai atrodžiau. Pagaliaus buvo bepradėjus klausinėti, kas aš per vienas, iš kur einu, kur, bet jos vyras ją nuramino:

— Molči baba, ja znaju (tylėk boba, aš žinau)! — pasižiūrėjęs šnaira akia ją sudraudė.

Todėlei man atsakinėti į tuos klausimus taip ir neprisėjo. Aš tik stebėjau iš tokios geros šeiminko taktikos ir mačiau, kad aš čia galiu jaustis, kaip namieje. Įsikalbėjau apie tolimesnę kelionę. Pasirodo, jog iki demarklinijos tik aštuoni kilometrai beliko. Iki vakaro lengvai galima pasiekti. „Reik skubinti“ — pamaniau. Senukas išleido mane, nurodė kryptį, pasakė kaimus, per kuriuos aš turėsiu pereiti ir kame aš vėl galiu rasti stačiatikius gyvenant, net iki pačiai demarklinijai. Pamokino bendrai, kaip aš turiu eiti — ko saugotis ir kur prisiglausti. Gausiai padėkojęs už vaizdus ir nurodymus, karštai atsisveikinęs, vėl nusliūkinau tarpkalnėmis ir krūmais atydziai žiūrėdamas, kad neišklysti iš nurodytos krypties.

Artinosi vakaras. Laukuose žmonės dirbo: rovė linus, kasė bulbes, sėjo rūgius — visur knibždėjo, rudens darbai užimti. Kiekvienas, pamatęs mane žingsniuojant stačiai per dirvuonus, neprisilaikant kelio

išgydomi chirurgijos būdais, gi fiziniai, o svarbiausia dvasiniai užnuodyto dujomis žmogaus kentėjimai yra, baiseni negu sunkiai sužeistų granatomis.

Sunku šį ginčą išrišti ir sunku, remiantis turimais statistiniais duomenimis ir medicinos protokolais, pasakyti, kas teisus ir kas ne, ir kuris žudymo būdas arba kovotojo iš eilės pašalinimas yra žmoniškesnis.

Bet tautų ir visos žmonijos labui šio klausimo išsprendimas būtų naudingesnis kitokioj spalvoj, negu pusantų metų atgal rišo Vašingtono taikos konferencijoj, kurioj buvo rišama, koku būdu galima gyvenime įvykdyti, kad uždrausti nuodingų dujų vartojimą kare.

Čionai susidarė du neišrišamu klausimu:

1. Koku būdu galima kontroliuoti, ar ruošiasi taikos metu viena arba kita valstybė į karą nuodingų dujų pagalba ir kuomet taikos metu tos pačios dujos, kurias galima pritaikinti ir karo reikalams, yra dirbamos ir vartojamos pramonėje įvairiems tikslams. Paskelbus karą, tokia valstybė, kuri valdo gerai išvystytą chimišką pramonę, gali pagaminti pakankamą nuodingų dujų kiekį, pritaikant tam tikslui dar kitus fabrikus, kad vesti grynai chimišką karą.

2. Koku būdu priversti valstybes, kurios laike karo vartos nuodingas dujas, atsisakyti nuo to kovos būdo. Atsakomybėmis, pasibaigus karui, pabaidyti negalima, kadangi, bausmė užkraunama tikrai nuveiktaiam (pav.: Vokietijai po didžiojo karo), bet laike karo kiekviena pusė tikisi laimėti.

Delto ir Vašingtono konvencijų paragrafai, uždraudžiantieji karui vartoti nuodingas dujas, gavo kritikos net iš tų, kurie skelbiasi esą nuodingų dujų priešininkais; net Amerika, minimos konferencijos sumanytoja, mano, kad visu tinkamas būdas prieš dujas yra veiklus tobulinimas ir gaminimas apsisaugojimo būdų prieš jas. Šis paruošimas eina akyvu ir vispusišku įvairių nuodingų dujų veikimo apmokymo, keliu, ir atitinkamų apsisaugojimo aparatų suradimu. Bet surišti su tuo bandymai

nei tako, nepatingėdavo išsitiesti, jei būdavo susirietęs, ir, pamiršęs savo darbą, žiūrėdavo, kol aš išnykdavau jam iš akių — įlįsdamas kur krūmuosna. O man vis tiek pat —ėjau neatsigrįždamas.

Pradėjo temti. Apie pusantro varsto nuo demarklinijos prieš eisiant į didelį kaimą, pavijau beinančią žmonelę ir, užkalbinęs ją, stengiausi palaikyti „lygiavimą“. Iš jos žodžių sužinojau, jog ji to paties kaimo gyventoja, kuriame, sulig stačiatikio instrukcijų, aš turėjau rasti vėl rusus. Bet žmonelė kalba lenkiškai.

— Šitam kaime, turbūt, tai visi rusai gyvena? — paklausiau lyg reikšdamas išorinę neapykantą ir nurodydamas pirštu matomą pryšakyje kaimą.

— Ne drauguži, čia vien tik lenkai... Ot aname, kur matyt už kalnelio tik medžių viršūnės, ką viensėdžiais gyvena... ten tai Senieji Bokšai... ir gyvena vien tik stačiatikiai, — aiškino rodydama pirštu į žiemius, kur per kalnelį buvo truputį matyt prie sutemos medžių viršūnės. (Bus daugiau).

Kareivis ne privalo ir negali būti gyventojams sunkenybe, kareivis turi atminti, jog jis yra gyventojų gynėjas.

Generolas S. Žukauskas.

savo keliu privedė prie visiškai naujų dujų išradymo; yra tai nežinomos ir nevertotos didžiojo karo laike dujos ir jos savo smarkiu veikimu žymiai viršija dujas vartotas didžiajame kare.

Visose didžiose valstybėse, kurios pasirašė Vašingtono sutartį, vedamas toksai į dujų karą prisiruošimas.

Remiantis šiais faktais galima spėti, kad būsiančiuose karuose dujas vartos ir delto kiekviena valdžia, organizuodama valstybės gynimo priemones, bus teisi, jei tinkamai pasiruoš į dujų karą.

J. Betcheris

Kiekviena tauta savo laisvės ir garbės apginiui privalo paskirti reikalingą savo sūnų skaičių. Tauta, kuri nesugebės savo laisvės ir garbės apgynimui to padaryti, nesugebės pasiūsti jų kentėti— tokia tauta negali ir neturi teisės būti laisva, tokia tauta gali būti tik traša kitoms tautoms.

Generolas-leitenantas Galvydis-Bykauskas.

Karo chronika.

Lietuva ir užsieniai.

Čičerino nota. Vasario 18 d. Sovietų Rusų atstovas Lietuvai įteikė Lietuvos Ministeriui Pirmininkui Sovietų Rusų notą, Čičerino pasirašytą, kurioje pažymima, kad lenkų elgesys neutralėj zonoj gali priversti rusus griebtis griežtų priemonių prieš lenkus.

— **Lietuvos skundas.** Lietuvos Vyriausybė apskundė Tarptautiniam Tribunolui (Haagoje) Tautų Sąjungos Tarybos neteisingą nutarimą dėl neutralės zonos padalinimo.

— **Klaipėda laisva.** Vasario 18 d. vakare Anglų pulkininkas Trousson kreipėsi į sukilėlių savanorių Kariuomenės Vadą Budrį, prašydamas, kad jis perimtų iš anglų ir prancūzų įgulų saugojamas Klaipėdos miesto dalis su kareivinėmis, kuriuose stovėjo prancūzų kareiviai. Kareivinėse palikta daug sprogstamosios medžiagos ir t.t. Vasario 19 d. iš Klaipėdos uosto išplaukė paskutinis Santarvės laivas. Jau Klaipėda galutinai apsivalė nuo svetimųjų.

Užsieniuose.

— **Vokietijoj.** Vasario 13 d. prancūzų kariuomenė užėmė Vezelį ir Emmerichą. Vokralas rastas tuscias, visa riedamoji medžiaga vokiečių išvežta.

— **Karo laivai prieš Smirną.** Dabar stovi 11 anglų, 4 prancūzų, 3 italų ir 4 amerikiečių karo laivai.

Santarvės laivams neklausant Turkų reikalavimo išėiti iš Smirnos uosto, Turkai užtvėrė Smirną minomis. Be to Smirnos karo komendantas skubotai mobilizuoja vyrus nuo 18 iki 45 metų amžiaus.

— **Airioj vis neramu.** Airių respublikonai nepriėmė vyriausybės taikos pasiūlymų. Jie išleido atsisaukimą, pažymėdami, kad kariausią už visišką Airijos nepriklausomybę. Jie išsprogdino Dublino spaustuvę, kurioj spausdino laisvosios Airijos vyriausybės amnestiją, raginančią nereguliarei kariuomenei nusiginkluoti ne vėliau vasario 18 d.

— **Italai vėl okupuoja tas Tripolio teritorijos vietas, kurias 1915 m. buvo praradę.**

— **Turkų vyriausybė Adrianopoly įsikiusi visiems seniems žmonėms, moterims ir vaikams aplėsti miestą, kadangi karui ištikus, Adrianopolis virstų kovų centru.**

— **Del taikos.** Amerikos Jungtynių Valstybių senatorius Borah įteikė senatui įstatymo projektą,

koku būdu galėtų sutaikinti pasaulį ir prašalinti karą. Minimas senatorius siūlo sudaryt tarptautinį teismą, kuris baustų valstybės, keliančias ar agituojančias karą.

Lenkų Lietuvos puolimas.

Tautų Sąjungos Taryba š. m. vasario 3 d. posėdy priėmė pasiūlymą (rekomandacijos formoj) lietuvių ir lenkų vyriausybėms dėl padalinimo neutralės zonos tarp abiejų valstybių ir jos administravimo. Neatsižvelgiant į šio pasiūlymo neteisėtumą,—kas buvo pareikšta mūsų delegacijos pačiame posėdy ir mūsų vyriausybės notoje iš vasario 10 d,—ir atsisakymą mūsų vyriausybės šį Tautų Sąjungos Tarybos pasiūlymą priimti, lenkai pasiskubino užimti neutralę zoną ir įsiveržė net į mūsų nepriklausomą teritoriją. Nors einant tuo pačiu pasiūlymu iš vas. 3 d. neutralė zona gali būti valdoma, pradedant nuo vasario 15 d., tik civilinės administracijos, lenkai, sulaužę net jiems prielankų Tautų Sąjungos Tarybos pasiūlymą, įvedė į neutralę zoną savo reguliarią kariuomenę..

Vasario 9—14 d. lenkai permetė Valkininkų—Rudžiškių rajoną gausingas kariuomenės dalis.

Nelaukdami net vasario 15 d., jau šio mėnesio 12 d. lenkų „partizanų“ dalys, sustiprintos 2 kulkosvaidžiais, puolė Puškarnės kaimą (neutr. zonoj; 4 km. į vakarus nuo Valkininkų miestelio). Bet sutikę vietos gyventojų pasipriešinimą, lenkai turėjo pasitraukti. Šaudymas tęsėsi apie dvi valandas. Vasario 14 d. 14 val. lenkų „partizanai“ vėl puolė Puškarnę ir užėmė kaimą. Bet 19 val. vietos gyventojų pastangomis lenkai iš Puškarnės liko išmušti.

Vasario 15 d. lenkų reguliarią kariuomenės dalys jau visu frontu nuo Pamerkinės kaimo (4 km. į pietus nuo Valkininkų stoties) iki Panasiškių kaimo (6 km. į vakarus nuo Rudžiškių st.) pradėjo veržtis pirmyn į neutralę zoną ir užėmė geležinkelį, kuris eina iš Vilniaus į Gardiną. Vietos grynai lietuvių gyvenamų kaimų gyventojai lenkus sutiko ugnimi (lenkų spauda skelbia dėl pasaulio akių, kad neutr. zonos gyventojai juos sutikę „entuziastingai“!). Po kovų 12 val. lenkai užėmė kaimus Klepačius ir Veikštelionis.

Tą dieną neutr. zonoj ypač smarkios kovos tarp lenkų ir vietos gyventojų įvyko prie Puškarnių ir Leipūnų kaimų. Ties Puškarniais nukautas vienas lenkų karininkas ir vienas kareivis — 15 bataliono „straży granicznej“. Kaimą lenkai užėmė. Ties Leipūnais iš lenkų pusės buvo 4 nukauti, 6 sužeisti ir 2 kareiviai paimti nelaisvėn. Paimtieji belaisviai 31 „celny“ bataliono (pasienio apsaugos dalis). Jie aprenkti lenkų karinėj uniformoj. Leipūnų kaimo lenkai neįstengė užimti.

17 val. lenkai puolė Leipūnų viensėdį (8 km. į žiemius nuo Valkininkų st.) Vietos gyventojams smarkiai pasipriešinus, buvo nukauti 2 lenkų kareiviai. Iki 15 d. vakaro neutr. zonoj lenkai užėmė šiuos punktus: Karpiškiai, Kukliai, Valkininkų st. Puškarnė, Vaitava, Čarnokovalė, Leipūnų viens., Klepačiai, Veikštelionys ir Užulėjai.

Vakare lenkai užėmė mūsų kariuomenės sargybų išstatymo linijoj kaimą „Podkamien“ *) (8 km. į žiemiu — rytus nuo Varenos st.).

Vasario 16 d. lenkų kariuomenė, verždamosi pirmyn į vakarus nuo Valkininkų — Rudžiškių geležinkelio linijos, 9 val. paėmė neutr. zonoj Leipūnų kaimą ir prisiartino prie mūsų kariuomenės sargybų, išstaty-

*) Vietų pavadinimai iš vokiečių žemlapio R e d.

tų neutr. zonos pasieny. Spaudžiant didesnėms priešojėgoms, lenkų kariuomenė dienos bėgy paėmė mūsų sargybų išstatymo linijoje šiuos kaimus: Jakonis, Žilinkius, Strelčiškis, Kalonis, Panašyškių viens. Puolančius lenkus ties kaimais Salaviškiais (8 km. į vakarus nuo Rudziškių st.) ir Stravka (11 km. į žiemų—vakarus nuo tos pačios stoties) mūsų sargybos atmušė.

Naktį iš 16 į 17 d. vasario prasiveržę pro mūsų sargybų liniją lenkai užėmė kaimus: Smalukius, Daugeliškis ir Solomianką (8 km. į pietų rytus nuo Oniškiškio miestelio).

Pašalinimui lenkų kariuomenės iš užimtos Lietuvos teritorijos **vasario 17 d.** mūsų kariuomenė darė eilę puolimų, pridengiama mūsų artilerijos ugnimi. Priešojėgoms liko atmesta iš Solomiankos ir Daugeliškių kaimų. Apie 14 val. atsiimta Kalončių k. tačiau, spaudžiant didesnėms priešojėgoms, mūsų dalys kaimą apleido. 17 val. mūsų kariuomenė atsiėmė Žilinkių k.

Šios dienos kovose ties Smolukių kaimu paimta nelaisvėn 4 lenkų kareiviai; jie visi 31 „celny“ bataliono

6 val 30 min. lenkai puolė Naborovščinos k. nuo 10 iki 17 val. priešas darė pastangų užimti kaimus Strauką ir Salaviškis (visi kaimai mūsų sargybų linijoje). Tačiau kiekvienas lenkų puolimas buvo atremtas.

Laike šios dienos kovų mes netekome 2 kareivių nukautais ir 7 sužeisti.

Tą pačią dieną lenkų kariuomenė į pietus nuo geležinkelio Vievis—Rikontai eidama neutr. zonoje pirmyn, taip pat peržengė Tautų Sąjungos siūlomąją skirimo liniją ir užėmė kaimus Chvoščizną (mūsų sargybų linijoje), Jančiūnus, Vilūniškis (neutr. zonoje).

Apie 12 val. lenkų kareiviai perėjo demarkacijos liniją tarp kaimų Uciecha—Trosnikai (į pietus nuo Merkinės). Trys kareiviai pateko mums nelaisvėn. Jie visi 31 „celny“ bataliono.

Naktį iš 17 į 18 d. vasario mūsų kariuomenė atsiėmė Smalukius.

Vasario 18 d. mūsų kariuomenė Valkininkų—Rudziškių geležinkelio linijos rajone išstumė lenkus iš mūsų užimtos teritorijos ir pasiekė senos sargybų išstatymo linijos. Mums pateko nelaisvėn lenkų karininkų ir kareivių. Kaime Podkamen (mūsų sargybų linijoje) lenkai tebesilaiko.

Į neutralę zoną mūsų kariuomenė nebuvo įžengusi.

Širvintų rajone lenkai irgi peržengė Tautų Sąjungos paskirtą neutr. zonos skirimo liniją.

Vasario 19 d. 8 val. lenkai puolė kaimą Poleliukius (3,5 km. į žiemų vakarus nuo Valkininkų stoties mūsų pusėje), bet priešpuolant 10 val. 40 min. kaimas atsiimtas.

Naktį iš 18 į 19 vasario iš neutr. zonos į pietus nuo geležinkelio linijos Vievis—Rikontai lenkai pasitraukė iš Chvoščiznos, Jančiūnų, Daniliškių, Vilūniškių kaimų ir apsisusto ant Tautų Sąjungos paskirtos linijos. Tik nekuriuose vietose tebesilaiko mums skiriamos neutr. zonos dalys.

V. J.

Neutralėj zonoj.

Vasario 8 d. 15 val. lenkų partizanai puolė mūsų sargybą ties Dlugos k. 4 km. į pietų-rytus nuo m. Leipalingių), bet šautuvų ugnimi liko atmušti.

Vasario 8 d. lenkų kareiviai buvo užpuolę kaimą „Uciecha“ (10 km. į pietus nuo Merkinės; per šį kaimą eina demarkacijos linija pagal upelį Gravė), kur sužeidė vieną vietos gyventoją ir nusivedė to kaimo

mokytoją Bloznelį. Vietos gyventojai pasakoja, kad nusivedę į Žagelių kaimą Bloznelį sušaudė, o jo lavoną įmetė į Nemuną.

Vasario 15 d. 2 val. nakties apie 18 lenkų partizanų puolė mūsų sargybą ties Bološos kaimu (5 km. į rytus nuo Dubinkių m.). Susidurimas tęsėsi vieną valandą. Du mūsų kareiviai pateko partizanams į nelaisvę, iš kurių vienas pabėgo visai nurėdytas ir sužeistas.

Vasario 15 d. lenkų partizanai, apšaudę Kapčiamiesčio miestelį, skubiai pasitraukė į neutr. zoną.

Vasario 15 d. apie 18 val. lenkų partizanai užpuolė Žaliosios Būdos kaimą (13 km. į pietų-vakarus nuo Kalvarijos m.; mūsų pusės neutr. zonoje) ir apiplėšė kaimo gyventojus.

Vasario 15 d. 22 val. lenkai puolė mūsų sargybą ties Miežančių kaimu (4 km. į vakarus nuo Dubinkių m.). Susišaudymas tęsėsi dvi valandis. Lenkai pasitraukė.

Tautos žlunga ir žlugs ne dėl fizinio ar proto išlavavimo stokos, bet dėl moralinių principų nuopuolimo, dėl drausmės ir kitų doros kokybių nykimo.

Generolas L. Radus-Zenkavičius.

Vasario 16 d. Kaune.

Miestas puikiai pasipuošė vėliavomis, žymių Lietuvos istorinių asmenų paveikslais ir įvairiais obalniais. Ypatingai kario skoniui atitinka miesto komendantūros pasipuošimas su Eimučio portretu centre.

12 val. buvo kariuomenės paroda Žaliajame kalne. Kariuomenės Vadas, Valstybės Prezidentas pasveikino kariuomenę. Parodos aikštėn susirinko gaisrininkai, šaulių būriai, įvairios civilių organizacijos nešinos savo vėliavas ir šiaip žmonių daugybė. Laike parodos 5 aeroplanai skraidė viršum; minosvaidžiai kelis kart sukriokė; kariuomenės — pėstininkų būriai praėjo, batarėja ir raitėliai pralėkė, o po jų tvarkingoj rikiuotėj praėjo gaisrininkai ir, parodai pasibaigus didžiausios minios nuėjo prie Karo Muzėjaus. Ten Laisvės Varpui skambinant ir gėdulingam mūsų griežiant, organizacijos sudėjo vainikus prie paminklo žuvusiems. Kalbėjo keli kalbėtojai iš: Seimo Prezidiumo, Šaulių Sąjungos ir Maž. Lietuvos Atstovas Didžiąja Lietuvai. Karo Muzėjus buvo pasipuošęs ir Maž. Lietuvos tautinėmis vėliavomis.

Nuo Muzėjaus demonstracija nuėjo sveikinti Ministerių Kabinėtą, Valstybės Prezidentą, Seimą. Prie Seimo Rūmų demonstracija baigiasi ir minia skirstosi.

Pasitaikiusi neperšalta diena davė progos daugybei žmonių dalyvauti šventės iškilmėse, ne tik miestiečiams, bet ir Kauno artimųjų apylinkių gyventojams.

Vakare nuo Žaliojo kalno prožektorius apšviendavo gatves, rakėtos puošė dangų, o miestas, ypatingai Laisvės Alėja, žibėjo įvairiomis iluminacijomis. Kariai dovanai buvo leidžiami į kinus ir t.t.

Šventė praėjo vykusiai ir gan puikiai.

B-kus.

Klaipėdos atvadavimo filmos Kaune.

Vasario 16 d. „Klaipėdos atvadavimas“ pradėta rodyti Šaulių Teatre Liaudies Namuose.

Tai grynai lietuviškos kino filmos, kokių dar neteko matyti: vaizdai savi artimi, kalba gražiai spausdinta, taisyklinga, kokios kitų kinų filmose nematome. Jei pastaruoju laiku kai kuriuose kinuose pradėta kiek

taisyklingesnė kalba rašyti, tai tie parašai paprastu rankraščiu. mažiau mokančiam neįskaitoma, o ir gerai mokančiam dažnai tenka gerokai įsisiūrėti. bet neretai ir tokiose parašuose kalba ne visai taisyklinga. Užtai po tokių mūsų kinu reginių, pamačius Klaipėdos atvaizdimo filmuose tikrai gražią kalbą, ūpas tuoliau pakita ir ima noras toliau sekti kas prieš akis pasirodys filmose.

Pirmiausia pamatai senelį M. Jankų, paskui Vyriausiąjį Gelbėjimo Komitetą, bei kitus įžymesnius sukilimo asmenis. Tau prieš akis stoja Klaipėdos vaizdai: miestas, uostas, atplaukiantieji Santarvės karo laivai sukilėliai žygiuoja gatvėmis. lauke, grandinėse išsipykę puola Klaipėdą ir daug daug įvairių įdomių vaizdų. Matai pažįtamus asmenis: amerikiečius Ivaškevičių, Martų (ij kauniečiai matė ir Kaune įvykusiose demonstracijose) ir Maž. Lietuvos piliečius ir t. t. Ypačingai kuomet veža gatvėmis žuvusius sukilėlius ir tuoliau salėje prie ekrano pradeda pianinu skambinti ir smuiku griežti gedulingą laidotuvių maršą, pajauti kaž kokį kariniai pakilusį ūpą.

Juodlis.

Nors mūsų sostinė, Vilnius, yra patekusi į naujų okupantų rankas, niekuo nesiskiriančių nuo bolševikų, tačiau ne abejojame, jog netrukus bendromis išlikimųjų savo sūnų pajėgomis bus išvaduota visa Lietuva.
M. Sleževičius.

Sportas.

Paskutinės Tarptautinės futbolo rungtynės. Sausio 21 d. įvyko tarp Austrijos ir Šveicarijos tarpvalstybinės rungtynės, kurios įvyko Gente prie 15.000 žiūrojų. Pernai tarp tų dviejų valstybių rungtynių laimėjo su dideliu skaičiu golų austrai 7:1. Toks didelis palaimėjimas šveicariečiams yra retas, nes šveicariečiai futbole stovi gana aukštai.

Šiais metais šveicariečiai ruošė austrams tikrą revanšą ir visa sportinė ir nespportinė spauda buvo susirūpinusi, kad išstacius savo geriausius vyrus.

Laukiamas revanšas įvyko sausio m. 27 d. Austrai atvyko silpnesniam sąsate. Rungtynės praėjo vykusiai su šveicariečių persvara.

Pas šveicariečius apsiereiškė tikras revanšo ūpas ir buvo matyti, kad žūt būt laimėti, taip ir įvyko, šveicariečiai sumušė austrus 2:0. Austrai buvo silpnoje formoje. Silpna pasuoitė, kombinacija, tankiai pramuša pro vartus ir t. t.

Šveicariečiai geroj formoje. Šveicariečių laimėjimas buvo užtarnautas.

Sausio 28 d. Barcelonoj įvyko tarpvalstybinės rungtynės Francija — Ispanija. Rungtynių vaisiai buvo jau laukiami ir spėjami, kad Francija pralaimės. Ispanai pakuriniais metais smarkiai pažengė pirmyn. Rungtynės pasibaigė Ispanų laimėjimu 3:0. Pernai tarp tų dviejų valstybių rungtynės pasibaigė 4:0 Ispanų lahu.

Vasario 4 d. Antverpene įvyko tarptautinės futbolo rungtynės tarp Belgijos ir Ispanijos. Rungtynės buvo gyvos ir būtų pasibaigusios be vaisių, tik per 11 mt. (peneltų) smugį belgai įvaro 1 golą ir rungtynės pasibaigė 1:0 Belgų laimėjimu. Vasario mėn. 25 d. Brikselyje įvyks tarptautinės futbolo rungtynės Francija — Belgija.

Futbolo rungtynės. Praga — Viena 6:4. Šiaurės Vok. — Berlynas 4:2. Fürth — Nürnberg 3:1. Berlynas — Leipzigas 1:0.

Jubiliejinės Rungtynės. 30 mt. Jubilėjaus Leipcigo Ballspiel Club. skyria 35 Dol. vertės taure, kuriai privalo kovoti dvi geriausios Kontinente ko-

mandos. Sutiko da'yvauti jau: MTK (Budapešt); Slavia (Praga); Amateur (Viena), Spr. Fürth (Furth), Hws (Hamburg).
S. Garb.

Latvija.

Sausio mėn. 20 d. Rygoj įvyko anglų bokso ir graikiškai — rymiškų imtynių rungtys visom iūšim (klasėm) Latvijos čempiono vardui gauti 1922 m.

Boksas. Latvijos čemponą 1922 m. gauna Rob. Plūme (sp. b. „Marss“, Riga). lengvo svorio čempionas, nugalėdamas V. Heince (sp. b. „Krauze“, Riga), vidutiniško svorio čempioną, trečiame rate. (2x3 min. plus 2 min 56 sek.).

Graikiškai — rymiškos imtynės. Latvijos čemponą 1922 m. (antri metai iš eilės) gauna I. Polis (sp b. „Krauze“ Rga), sunkaus svorio čempionas, nugalėdamas į 5 min Kar. Vilcin (I Rigos atl. kl.), vidutinio svorio čempioną. Polis šiuo laiku neturi Latvi o j nė vieno rimto rungeio.

Pačiūžos. Pirmas čiuožimo rungtis pavvko įrengti L. S. B. š. m. sausio mėn. 21 d. Pirmos klasės dalyvių rezultatai menki. Antros klasės rungejų sėkmės geresnės, ir kai kurios išlaikos normos pereiti į pirmą klasę.

Sėkmės: 500 met. I. klasė. 1) Rumba (Arm. Sp. kl) 51,0 sek. 2) Petersons („Marss“) 51,4 sek. 3) Vithofs (LSB) 51,6 sek. 4) Buzarovs (LSB) 60,2 sek. 5) Eberleins (LSB) 71,8 (nųvrt.).

5000 metrų kl. 1) Buzarovs 9 min. 45,4 sek. 2) Ibens (LSB) 9 56,8 3) Cimmermans (LSB) 10.00,9 4) Vithofs 10.05,1. 5) Eberleins 10.07,8. 6) Rumba 10.08,6.

500 met. II. klasė. 1) Petersons („Marss“) 50,8 sek. 2) Melngalvs („Marss“) 54,0. 3) Cimmermans 54,4.

1500 met II. klasė. 1) Petersons 2 min. 46,6 sek. 2) Ibens 2.49,1. 3) Buzarovs 2.50,3.

1500 met. jun. 1) Vitolinš („Marss“) 2.55,2. 2) Torsters („M.“) 3.09,6. 3) Kocers (LSB) 3.15,6.

Tarptautinės pačiūžininkų rungtys, sąryšy su Latvijos įtojimu į Tarptautinę pačiūžininkų Sąjungą atidėtos del kai kurių formalumų vasario 25 ir 26 dienas.

Chokkė. Žaidimo tęsinys Latvijos pirmenybėms sausio m. 21 diena, pirmų komandų grupėmis: L. S. B. — S. S. S. 13:0 (5:0) „Keizarmezs“ — „Universitate“ 15:3 (7:3) „I. M. C. A“ — „Amalers“ 9:0 (6:0)

Šaudymas. Karinės draugijos „Tėvijas Sargs“ sausio m. 21 d. pradėti šaudymai. Šaudoma iš japoniškų šautuvų. Ilgainiui žadama įvesti šaudymą įvairiais šautuvais.

L. S. O. A (Latvijos Sporto organizacijų Apvienijimas (yra pagaminęs pavidimui žetonų su užrašu: „Latvijas Sportam Parizē 1924“, kad surinkti lėšų dalyvavimui VIII pasaulinėj — olimpiadoj. Bronzos žetono kaina 1 litas, sidabrinio — 4 litai.

Tuo pat tikslu tos pačios organizacijos ruošiamas š. m. II. 20 didelė sporto šventė Tautos Operoje.

Latvijos koresp. I. A.

Žiemos sportas.

Pasaulio pirmenybės. Vienoje įvyko pasaulio pačiūžų pirmenybėms 1923 metų rungtynės figuriniame važinėjime. Pasaulio nugalėtojams titulą 1923 metais laimėjo inž. Kachler'is (Viena), II vietą Bekl'is (Viena). Moterų Pasaulio pirmenybes laimėjo moterė Blank.

Europos pirmenybės. Norvegijoj Gamma mieste įvyko Europos pirmenybėms rungtynės pačiūžų bėgime. 500, 1500, 5000 ir 10000 mt.

500 mt. laimėjo — pasaulio nugalėtojas norvegas Šrem'as (45,6 sek.).

1500 mt. — suomis — Tumbergas (2 m. 20 sek.).

5000 mt. — St em'as (4 m. 42,6 sek.).

10000 mt. — norvegas Olzen'as (17 min. 57 sek.).

Tokiu būdu Europos Pirmenybes 1923 m. laimėjo pernykštis Pasaulio Nugalėtojas Gerold Štrem'as.

Latvija.

Estų sportininkai Rygoj. Rygoj vasario 11 d. įvyko Hockey rungtynės tarp Talino teniso klubo ir Rvgos rungtynės komandos. Rungtynės pasibaigė 5:3 latvių labui.

Vasario 19 d. įvyko rungtynės antru kartu tarp šių dviejų ir laimėjo estai 6:5.

Rungtynės sniegčiužomis. 10 klm. atstume laimėjo Plume (Marsas) į 51 m. 35,6 sek. II ltn. Lukstinš (Arm. Sp. kl) — 55 m. 28,2 sek. ir 3 Upmals (L. S. B) — 56 m. 05,3 sek.

Latvijos pirmenybės. Sausio 10 ir 11 d. įvyko Rygoj Latvijos pačiužų pirmenybės.

grupi: A ir B. A grupėje dalyvauja 3 komandos. Grupės A pirmenybės nugalėjo „Sportas“.

Grupėje B dalyvauja 4 komandos, iš kurių 2 komandos iš provincijos. B grupės pirmenybių nugalėtojas „Sportas“. (Tas pats klubas ir futbolo nugalėtojas).

Vasario 3 ir 4 d. Taline įvyko pačiužų rungtynės Estijos pirmenybėms.

500 mt. bėgime laimėjo Burmeisteras (Geriausias estų pačiužų bėgėjas pernykščių metų nugalėtojas) — į 47,2 sek., savaitę atgal prabėgo jis į 46,0 sek.

5000 mt. bėgime laimėjo Tartų sportininkas Mit, sumušdamas nugalėtoją Burmeisterą. Mit prabėgo šią distanciją į 9 min. 57,8 sek. Burmeisteras į 9 min. 58,8 sek. Bandžiai pirmenybes laimėjo Burmeisteras II vietą Mit. III vietoje Kulman.

Žinios gaunamos iš pirmų šaltinių ir bendradarbiauja žymūs Estų ir Latvių sportininkai, kurie prišunčia mums visas žinias.

Ča yra proga sulyginoti latvių ir estų vaisius.

Amerikonai savanoriai mūsų kariuomenėj 1919 m.

500 mt. pirmenybėms. I — ltn. Rumba (Arm. Sp. Kl.) 49,7 sek.; II — Vithofas (JHCH) 49,9 sek.; III — Eberlein (L. S. B.) 50,3 sek.

5000 mt. I — Petersonas 9 m. 45 sek.; II — Eberleinas — 9 m. 46 sek.; III — Buzarovas — 9 m. 51,6 sek.

10000 mt.; I Ibens — 19 min. 18,4 sek. (Naujas Latvijos rekordas) — II Buzarovas 19 m. 30,9 sek. III Vithofas 20 m. 04 sek.

Latvijos pirmenybės 1923 m. ir valstybės prezidento p. Čakste perinamoji dovana nugalėjo Eberleinas (L. S. B.) su 9 1/2 punktais. Eberleinas šią taure paėmė jau trečią kartą.

Estija.

Estijoje vyksta organizuotos Hockey rungtynės pirmenybėms. Visos komandos suskirstytos į dvi

Seimas.

26-sis posėdis 23. II. 9.

Priimami: 1) Pradedamųjų mokyklų mokytojų kursų įstatymas — III-ju skaitymu; 2) Dienpinigių, siunčiamoms į užsienį delegacijoms ir atskiriems į užsienį deleguojamiems žmonėms įstatymo projekto pakeitimas — III-ju skaitymu; 3) Papildomojo nuo amato prekybos ir pramonės įstaigų valstybinio mokesnio įstatymas I-ju ir II-ju skaitymu.

— 27 sis iškilmingasis posėdis, pašvestas vasario 16 d. Apie 17 val. susirinkus Seimo nariams Ministerių Kabinėtui, diplomatams ir šiaip publikai, Seimo pirmininkas d-ras Bistras praneša pereinamųjų metų Seimo darbus ir žymesnius mūsų Respublikos įvykius. Savo kalbą užbaigė, pareiškdamas vilties, kad ateinan-

čiais metais įvyksias Lietuvos Žemių rinkimas ir Seimas gal laikys savo išklmingą posėdį jau krašto sostinėj—Vilniuj. Paskiau pranešama pasveikinimai ir po to posėdis baigiamas.

Iš kariuomenės gyvenimo.

— 1 pėst. pulko raitų žvalgų k-dos vakarėlis. Vasario 13 d. K. kaime minimos komandos viršininko rūpesniu surengtas vakaras. Vaidinta vieno veiksmo komedija „Abejotina ypata“ ir dialogas „Šmikis“ Po vaidinimo buvo deklamacijos, šokiai ir žaislai. Nors kai kurie artistai scenoj dalyvavo pirmą kartą bet vaidinimas pavyko gerai ir publika buvo patenkinta.

Vakarušninkas.

Kas girdėti

Lietuvoje.

Meno paroda. Kaune dabar yra atidaryta mūsų žymėsnųjų menininkų K. Šklieriaus Šklierio, J. Zikaro, P. Rimšos ir P. Kalpoko kūrinių paroda. Yra labai įdomių paveiklų ir skulptūros darbu, yra kuo savo sielą padžiuginti. Kiekvienam, kas atjaučia meną, partartina į tą parodą atsilankyti. Parodos adresas: Kalnų g-vė 20 Nr. Įėjimas 2 litu.

Pamaldos evangelikams. Sekmadieny kovo 4 d. 12 val. Kauno Ev. liuteronų bažnyčioje (ties Aleksoto tiltu) bus evangelikams lietuvių kalba pamaldos su Šv. Komunija. Pamaldas laikys kun. A. Šernas.

Amerikos Lietuvių Prekybos Bendrovė yra pasisūsi Kauno miestui vežioti keleivius, nuo stoties ir atgal, automobiliais. Jie važinėtų tarp stoties ir Rotušės aikštės, Žaliojo kalno ir Šančių. Pasiūlymą svarsto.

Laisva prekyba. Vasario 10 d. Fin., Prekybos ir Pramonės Ministeris pasirašė įsakymą, kuriuo panaikina visokius iki šiol buvusius suvaržymus išvežimui į užsienį mūsų žemės ūkio produktų, miško medžiagų, išskyrus tik malkas kūrui, ir leidžiama gabentis be leidimo, tik linams leidimo tvarka paliekama.

Mažojoj Lietuvoj.

Lietuviai Tilžėje. Vasario 11 d. buvo lietuvių šventė Tilžėje. Viskas puikiai pavyko, daugybė žmonių dalyvavo iškilmėse ir lietuvių ūpas Tilžės krašte pakilęs. Galima tikėtis, kad lietuviai greit tautiniai atbus ir anapus Nemuno (Maž. Lietuvos).

Klaipėda pripažinta Lietuvai. Vasario 16 d. Ambasadorių konferencija išrišo Klaipėdos krašto klausimą Lietuvai palankioje prasmėje. Nusprendė atiduoti Lietuvai Klaipėdos kraštą su sąlyga, kad kraštui būtų duota autonominės teisės pačiam kraštui tvarkytis. Šias teises Steigiamasai Lietuvos Seimas jau pirmiau yra patvirtinęs.

Nauja krašto Direktorija susideda iš šių asmenų: Prezidento Gailiaus ir narių: lietuvių ūkininkų Birškaus ir Borcherto, vokiečių — pirklio Falke ir darbininko Panaro.

Lietuva ir užsieniai.

Panamos respublika (Amerikoje) pripažino Lietuvą de jure. Taip pat pripažino Lietuvą de jure ir kita Amerikos valstybė — Kosta-Rika.

Suomių vyriausybė per mūsų atstovą Jurkūną-Šeinį El-inkyje įteikė pakvietimą Lietuvai dalyvaui Ekonominėje Baltijos pajūrio valstybių konferencijoje,

šaukiamoje š. m. kovo 2 d. Suomių vyriausybės pastangomis.

Naujas paskirtas Sovietų Rusų atstovas Lietuvai p. Kozevnikovas, jau atvykęs į Kauną.

Lietuvos atstovas Latvijai ir Estijai. Vieton p. p. Zauniaus ir Gailiaus, naujai paskirtas Lietuvos atstovas Latvijai ir Estijai p. J. Aukštuolis. Vasario 11 d. jis atvyko į Rygą. Savo įgalavimo raštus įteikęs Latvių vyriausybei vyks tuo pačiu reikalu į Taliną (Estijon). Atstovas nuolatine savo buveine pasiskyrė Rygą.

Užsieniuose.

Pinigų dirbimas Vokietijoje. Vyriausybė valstybės banko reikalams išlaikanti 33 spaustuves ir 12 poperio dirbtuvių pinigų dirbimo reikalams. Kasdien spausdinama po 35 milijardus poperinių markių, šio mėnesio pabaigoj būsią galima spausdinti iki 125 milijardų markių.

Graikijoje. Dabartinė vyriausybė žadanti padaryti gyventojų atsiklausimą, kokios jie nori valstybės, monarchinės ar re-publikinės.

Studentai. Berlyno Aukštosios Technikos mokyklos studentai vokiečiai įteikę mokyklos rektoriui ir senatui reikalavimą pašalinti iš mokyklos visus Prancūzų, Belgų, Lenkų ir Lietuvių studentus. Šitoks vokiečių studentų pasielgimas, ar per daug vaikiškas ar šovinystiškas.

Kelionė orlaiviu. Prancūzų lakūnas George Parthelmy bandysias skristi orlaiviu iš Paryžiaus iki Timbuctu Sacharos dykumas (Afrikoje). Mano, kad kelionė užtruksias tik kokias 3 dienas.

Lenkų samata 1923 m. išlaidoms siekia 4.626.000.000 000 lenkų markių. Tokiu būdu kiekvienam Lenkų piliečiui prisiėsią 29 aukso frankai mokesnio metams.

Iš esamo Lenkijoje aukso, pirm karo išpuolė apie 20 aukso rublių kiekvienam gyventojui, o dabar tik po 2 aukso rubliu, reiškia 10 kart mažiau.

Emigracija į Ameriką. Priimtas naujas emigracijos įstatymas, kuris leis į Jungtines Valstijas įvažiuoti vieton 358 000 svetimšalių — emigrantų tik 168 000 kasmet.

Žemės drebėjimas. Vasario 5 d. Didžiąjame vandenynė vėl buvo didelis žemės drebėjimas. Didžiausios vilnys nuplovė kai kurių salų Australijos pakraščius. Ypačingai nukentėjo Honolulu ir Sandvičių salos.

Atsivėrė ugniakalniai. Amerikoje netoli San-Francisko miesto ir Aleutų salose.

Berlyno gelžkelių konferencija. Sausio 26 d. Berlyne pasibaigė gelžkelių konferencija, kurioje dalyvavo Lietuvos, Latvijos, Estijos, Vokietijos ir Sovietų Rusijos atstovai. Konferencija padarė šiuos nutarimus: 1) tiesioginis keleivių ir prekių traukinių susisiekimas tarp Vokietijos ir Rusijos per Lietuvą, Latviją ir Estiją. Šis nutarimas būsią įvykdytas š. m. balandžio ar gegužės mėn.; 2) tiesioginis prekių traukinių susisiekimas tarp Lietuvos ir Rusijos per Latviją ir Estiją ir 3) tiesioginis, be persėdimo, susisiekimas tarp Rygos ir Berlyno. Kas diena šia linija eisias vienas vagonas, kuris būsiąs prikabinamas prie traukinių. Tai bus įvesta nuo kovo 1 d.

Klausimai ir atsakymai.

Laiškais į klausimus neatsakome.

Kl. 58. Sulig kokių kursu dabar galiu reikalauti tuos pinigus, kuriuos esu paskolinęs 1920 m. pradžioje arba kiek litų nuo šimto auksinų?

J. Lačys.

A ts. 58. Tuo reikalu įstatymo dar nėra. Paprastai atsiskaito po 1 l. už 175 mark.

Kl. 59. Lietuvos pilietis, Rusų armijos kareivis, 1915 m. papuošė Vokiečių nelaisvėn. Ten, kaip girdėti antru syk apšvedęs, nors pirmoji jo žmona Lietuvoje tebėra gyva. Kokiu būdu jo žmona gali surasti minimą vyrą ir, ar gali priversti teismu arba šiaip kokiu būdu grįžti jį prie savęs?

B. Tarvidas.

A ts. 59. Jei pirmoji minimo vyro žmona žinotų, kur randasi jos vyras ir, kad tikrai vedęs, gali duoti teismui, bet jei tų žinių neturi sunku yra kas padaryti. Vyro paieškėjimui galima būtų pasiekti Vokiečių, labiau išsiplatinusiuose laikraščiuose, bet tas reikalauja daug išlaidų, o pasekmės abėjotinos. Kitos įstaigos, neturint žinių, kur jis randasi su eškot negali.

Jei laike 5 metų nėra žinios apie likimą vieno asmens (kad jis dar gyvas), antram įstatymais yra eidžiama vesti (arba tekėti).

Kl. 60. 1914 m. mano tėvas pirkė iš vieno asmens 20 deš. žemės. 1200 rub. sumokėjo tuokart, o likusius pinigus sutarė sumokėti užbaigus „kupčias“. Kuomet „kupčija“ ir planas buvo padarytas, gavom iš notarijo šaukimą atvykti užbaigimui „kupčios“ bet pardavėjas jau buvo pašauktas karan — negalėjo vykti, o užėjus vokiečiams taip ir paliko. Pas mano tėvą kitokių dokumentų kaip tik kvitas ant sumokėtų pinigų ir notaro šaukimo, nėra, tad ar grįžęs iš užsienio pardavėjas galėtų tą žemę atimti, ar gal galima būtų tą pirkimą užtvirtinti?

J. Alandavičius

A ts. 60. Jei pirkimo dokumentai pas jaun. notarą jau buvo padaryti ir tik reikėjo užbaigti prie vyr. notaro, tai dabar to paties jaun. notaro bylose (archive) gal galėtų surasti tuos dokumentus ir suradus galėtumėte užtvirtinti pas vyr. notarą, bet jei to nebūvo padaryta pas jaun. notarą, tai be pardavėjo nieko negalite padaryti. Kuomet sukaks 10 metų, kaip valdote tą žemę, ir per per tą laiką niekam nemokate nuomos, atliekate visas žemės savininko pareigas, mokate valdžiai mokesnis ir t. t. ir niekas nepareikš prie jos priekabų, galėsite ją užtvirtinti ant savo vardo, kaip pilni tos žemės savininkai.

Kl. 61. Mano tėvas turi 53 m. bet jau 21 metai, kaip išvykęs Anglijon ir apie jį neturime jokių žinių, ar jis gyvas. Ar aš galėčiau būti paleistas iš kariuomenės kaipo vienas prie 56 m. amžiaus motinos?

Pr. Selius.

A ts. 61. Negali būti paleistas, jei neturite dokumentalio įrodymo apie tėvo dingimą.

Kl. 62. Esu gimęs 1897 m. ir tarnavęs Rusų kariuomenei. Dabar tarnauju Lietuvos kariuomenei — specialėj dalyj jau 16 mėn., ar galiu būti paleistas iš kariuomenės?

Magnetas.

A ts. 62. Negali, kadangi tarnavusius Rusų kariuomenėje atleidžia nuo tarnybos Lietuvos kariuomenėje tik gimusius 1896 m.

Kl. 63. Mano tėvas kilęs iš Lietuvos, bet gyveno Latvijoje apie 40 metų, kur ir aš esu gimęs. 1921 m. Rygoje priėmiau Lietuvos pilietybę ir atvykęs Lietuvon pastojau jos kariuomenėn savanoriu. Ar galėsiu gauti žemės dar tebetarnaudamas kariuomenėj ir ten, kur aš norėsiu? Ar duodama kokia pašalpa ar paskola, medžių trobėsių pasistatymui ir kur tuo visu reikalu kreiptis? Požinauskas.

A ts. 63. Galėsi, bet tik atitarnavęs. Žemės gavimui reikia kreiptis į to Valsčiaus Žemės Refor-

mos Komisiją, kuriame nori gauti žemės, kad įtrauktų Tamstą į bendrą valsčiaus sąrašą, norinčių žemės gauti, bet jei tokia komisija tame valsčiuje neveiktų, reikia kreiptis į apskr. Žemės Tvarkytoją. Pašalpa išduodama grūdais — sėjai ir medžiais trobėsiams, tuo reikalu reikia kreiptis į to apskr. Žemės Tvarkytoją, kuriame gausi žemės (Žiūr. 1922 m. Vyr. Žin. 102 Nr. 13 pusl. raidė „C“).

Kl. 64. Aš išstarnavau pestininkų dalyje raštininku 2 metu bet einant 1922 m. įsak. Kar. 211 Nr. 2 §, tapau užlaikytas, kaipo raštininkas iki 1933. IV. 1. Dabar mūsų dalis likviduota ir aš likau perkeltas į pasienio pulką, kur reikia tarnauti 3 metus. Ar mane š. m. balandžio 1 d. paleis iš kariuomenės, ar reikės tarnauti 3 metus?

Raš J. Macelis.

A ts. 64. Jeigu T. perkeltas po tuo, kaip buvęs savo dalyje užlaikytas ir apie tai yra dalies įsakymas, turi teisės būti paleistas š. m. balandžio 1 d.

K. v. Petr.

Klaidų atitaisymas.

„Kario“ 6 Nr. 72 pusl. — iš kairės, 3 eilutė iš ir apačios vieton „1.18 m.“ reik atitaisyti „1.48“ ir tame pačiame pusl. iš dešinės 17 eil. — iš viršaus vieton „(Lietuvos pilietis)“ — atitaisyti „(Ne Lietuvos pilietis)“.

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Jei nori greit gauti pinigų iš Amerikos,

Jei nori greit ir be vargo atvažiuoti į Ameriką,

Jei nori gauti teisingų žinių iš Amerikos apie darbininkų reikalus, tai skaityk laikraštį „TĖVYNĖS BALSAS“.

Išpildyk žemiau paduotą kuponą ir pasiųsk jį į Ameriką savo giminėm., o viskas bus Tamstai suteikta.

Šiuomi kreipiuosi į Tamstą ir nuoširdžiai meldžiu siųsti man

Pinigus

Laivakortę

„Tėvynės Balsas“

(Padėk ženklelį ką nori)

Per Lietuvių Industrijos Bendrovę,

55 Market St.,

Wilkes-Barre, Pa. U. A. S.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Kap. P. Ruseckas.

Valstybės spaustuve, Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.